

„Csak minden oldalú vizsgálat által lelhetni fel az igazságot, s ez csak a gondolatok legszabadabb közlése által valósulhat meg. (...) S csak oly tanácskozás szül bölcsességet s áraszt áldást az emberiségre, hol szabad, tiszta át- és belátás vezérel.”

Kedves Fiatal Kutatótársak!

Ezek a szavak Széchenyi István *Hitel* című munkájából származnak. Széchenyi gondolata azonban nem csak az ő életében, történelmünk nagyon jelentős korszakában volt fontos, hanem ma is, a saját korunk gazdasági, társadalmi és kulturális valóságának a jobb megértéséhez is hozzásegít.

A Magyar Tudományos Akadémia alapítójának egész életművén végigvonul az a gondolat, hogy a tudományok kibontakoztatása, a nemzet jóléte és az igazsághoz való hűség szoros kapcsolatban állnak egymással. Ha e három közül bármelyiket elhagyjuk, ha nem egymásra ható, egymással összefüggő értékeknek látjuk a tudományt, a nemzet jólétét és az igazsághoz való hűséget, hosszú távon nem tudunk jól működni.

Hogy ez napjainkban is igaz, arra rávilágít a Fiatal Kutatók Akadémiájának mai rendezvénye. *„Csak minden oldalú vizsgálat által lelhetni fel az igazságot”* – írta Széchenyi. Az erre való törekvés látszik abban, hogy a mai fórumon elhangzó előadások nem csak a sikerek, hanem a kudarcok oldaláról is megközelítik a hazai kutatási és fejlesztési szféra helyzetét az Európai Unió kutatási stratégiai rendszerén belül.

Az, ha sikereinkről tudunk, reális önbecsülést és bizalmat ad a folytatáshoz. Az, ha kudarcainkkal szembenézünk, abban segít, hogy tudjunk változni és változtatni. Önök a mai konferenciájukhoz fontos és időszerű témát választottak – és nem csupán 20 éves uniós tagságunk és soros elnökségünk kapcsán. Témaválasztásuk azt jelzi, hogy széles horizonton vizsgálódva és a realitás talaján állva képzelik el a magyar tudományosság jelenét és jövőjét.

Tisztelt Fiatal Kutatótársak!

A Fiatal Kutatók Akadémiája, ez az alulról szerveződő tudományos társaság *„azért jött létre, hogy a fiatal kutatók hangja legyen Magyarországon, itthon és külföldön is képviselve”*. Több évre visszanyúló tapasztalataink azt mutatják, hogy közösségük erénye az, hogy gyorsan, fiatalos lendülettel reagálnak az eseményekre, és biztos kézzel hozzá mernek nyúlni a nehéz kérdésekhez is. Ezeket a dicsérő szavakat a jelenlegi MTA vezetés nevében mondhatom. Ezt az érzékenységet, ugyanakkor határozottságot mutatja legutóbbi kutatásuk is, amikor azt vizsgálták, hogyan hatott a hazai kutatási és felsőoktatási szférára az, hogy az Európai Bizottság felfüggesztette az alapítványi fenntartású egyetemek polgárai számára az Erasmus és Horizont programokban való

részvételt. Hogy ennek a kérdésnek a felvetését és alapos körüljárását fontosnak tartották, az összhangban áll önmeghatározásukkal: „*Jövőképünk egy olyan tudományos és oktatási ökoszisztéma, amely esélyegyenlőséget és esélyt biztosít minden fiatal kutató számára.*”

Nagyon fontos, hogy ezzel a kutatással nemcsak a fiatal kutatók világát szolgálják, nemcsak nekik adnak tájékoztatást, hanem a teljes tudományos közösség hasznára vannak – ahogy minden eddigi munkájukkal is teszik.

Mire derült fény e kutatások eredményeként? Nagy vonalakban arra, hogy a modellváltó, magyar egyetemek részvételének felfüggesztése az Erasmus és Horizont Európa programokban várhatóan nagyon súlyos, hosszú távú hatásokkal lesz a teljes hazai kutatási és felsőoktatási közösségre. Az derült ki ugyanis, hogy nemcsak a felfüggesztett egyetemekhez tartozókra, hanem a teljes magyar tudományos élet résztvevőire kihatnak a felfüggesztés negatív hatásai. A korlátozások ugyanis nem pusztán forrásmegvonást jelentenek, hanem a nemzetközi kutatói kapcsolatrendszerek gyengülését is – ami mindenkinek veszteség. A felfüggesztés feloldása a magyar és közvetve a teljes európai kutatás versenyképességét növelhetné.

Mindez egyértelműen igazolja, hogy a nemzetközi, és azon belül a hazai tudományos kutatóközösség szerves egészet alkot. Ha valamelyik része sérül, vagy valamiféle hátrány éri, az kihat az egész közösségre. Ha valaki kizáródik a közösségből, és ennek következtében a benne rejlő potenciálokat sem tudja kibontakoztatni, értékeit, eredményeit sem tudja becsatornázni a közösbe, az a teljes tudományos és így a teljes emberi közösség vesztesége.

Kedves Fiatal Kutatótársak!

Ahogy a bevezetőben említettem, közel 200 évvel ezelőtt Széchenyi István ezt írta: „Csak minden oldalú vizsgálat által lelhetni fel az igazságot, s ez csak a gondolatok legszabadabb közlése által valósulhat meg. (...) S csak oly tanácskozás szül bölcsességet s áraszt áldást az emberiségre, hol szabad, tiszta át- és belátás vezérel.”

Bármilyen történik is Önök körül a tudománypolitika színpadán, a jövőre 200. jubileumát ünneplő Magyar Tudományos Akadémia alapítója, Széchenyi István gondolata minden helyzetben kutatók lelkiismereti iránytűje lehet. Ha munkánkat ennek szellemében végezzük, akkor az igazságot, a tudományt és a nemzet jólétét szolgáljuk – és mindezek mellett saját személyes életünk, lelkiismeretünk békességét is.

Köszönöm figyelmüket, és előre mutató, az egész tudományos közösséget építő tanácskozást kívánok!